

5. ve 9. Sınıf Öğrencilerinin Ortaokul ve Liselerde Okutulan Seçmeli Peygamberimizin Hayatı Dersine Yönelik Görüşleri: Giresun Örneği

Ali YILMAZ*

Received/Geliş: 06.06.2018

Accepted/Kabul: 30.11.2018

Öz

Kişinin dünyaya gelmesiyle kazandığı hürriyetlerden birisi de din hürriyetidir. Şahsın Tercih etme imkânı olan dini öğrenme hakkı hem T.C Anayasası hem de onun alt normları tarafından güvence altına alınmış ve en tabii insan hakkı olarak kabul edilmiştir. Osmanlı bakiyesi Türkiye Cumhuriyeti'nde konjonktüre bağlı olarak zaman zaman bazı sıkıntılar yaşansa da gelinen noktada kişinin inandığı dini öğrenme ile ilgili sıkıntılar minimize edilmiş ve 2012 yılından başlayarak örgün eğitimlerde seçmeli din eğitimi dersleri okutulmaya başlanmıştır. Bu seçmeli derslerden birisi de ismi ve programı değiştirilen Peygamberimizin Hayatı dersidir. 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren 5. ve 9. sınıflarda okutulmaya başlanılan Peygamberimizin Hayatı dersi ile ilgili Giresun ili dâhilinde akademik lise ve ortaokullardan 339 öğrenci üzerinde anket uygulanarak yazdığımız makalemizde Öğrencilerin görüşlerine dair bazı çıkarımlar yapılmaya çalışılmıştır.

Çalışma sonucunda öğrencilerin eğitim materyalleri ve sistemi ile ilgili memnuniyet düzeyleri değerlendirilmeye çalışılmıştır. Hz. Muhammed'in rol-model alınabilir bir peygamber olduğu olgusunun ve toplumdaki huzursuzluğa çare bağlamında peygamber örneğinin yüksek seviyede kabul görmesi değerlendirilmeye alınması gereken önemli bir bulgu olarak durmaktadır. Peygamberin örneği bağlamında hangi özelliklerinin ön plana çıkarılması gerektiğine dair sorulara verilen cevapların günümüz toplumunun ihtiyaç duyduğu sevgi, iletişim ve ötekileştirme sorunlarına çözüm olacağı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Seçmeli Dersler, Peygamberimizin Hayatı Dersi, Peygamberin örneği, Rol-Model

The Opinions of the 5th and 9th Grade Students about the Elective Course of the Life of the Prophet in Secondary Schools and High Schools: The Case of Giresun

Abstract

One of the freedoms gained by the birth of the person is freedom of religion. The right to learning one's religion, which the individual has chosen, is guaranteed by both the Constitution of the Republic of Turkey and its sub-norms, and it has been accepted as the most natural human right. Even though some problems occurs in the religious learning area from time to time in the Republic of Turkey, which is remaining of the Ottoman empire, it seems these problems have been minimized as of now, and after 2012 in formal education elective religious education courses have begun to be taught. One of these elective courses is the Life of Prophet Muhammad whose name and program were changed. It has been taught since 2017-2018 for 5th and 9th grade students. In this study, we assessed the results of a survey by 339 students, who are composed of academic high schools and secondary schools in Giresun province, related to the course of the life of our Prophet

The survey tried to evaluate the satisfaction levels of the students about educational materials and syllabus. The fact that Muhammad is a role-model prophet at high level, the acceptance of the prophet in the context of remedying the unrest in the society is an important finding to be evaluated. The answers given to the questions, about which characteristics of the Prophet should be emphasized in the context of the sample of the Prophet Muhammed, concluded what today's society need to answer to the problems of love and communication and otherization.

Key words: Religious education, selective subjects, the prophet's education for life, Prophet's example, roll model.

* Dr. Öğretim Üyesi, Giresun Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, İslam Tarihi Bölümü, alibedir28@hotmail.com. Orcid no: 0000-0002-8574-4580 (Makale türü: araştırma makalesi)

Giriş

Allah'ın (cc) kâinatı ve insan neslini yaratmasıyla insanoğlunun dünyadaki serüveni başlamıştır. Allah Hz. Âdem ile birlikte yarattığı insanın hayatını kendi rızasına uygun devam ettirebilecek mesajlarını insanlara iletmek üzere elçiler göndermiş ve bunlar vasıtasıyla insanları delaletten kurtarmayı amaçlamıştır. Bu elçiler vasıtasıyla akıl sahibi insanların algılayabileceği ve pratik olarak uygulanabilir hayat nizamı kurmuştur. Bu elçilerin sonuncusu da Hz. Muhammed'dir (sav). İnsanlığın ilahi mesajlara sırt çevirip sapkınlığın zirve yaptığı Arabistan yarımadasında yeryüzündeki sapkınlığın minimize edilmesi için gönderdiği Hz. Muhammed, 23 yıl boyunca Kur'an-ı Kerim'in rehberliğinde üzerine düşen görevi hakkıyla yerine getirmiştir. İnsanların yakinen tanıdıkları Hz. Muhammed (sav), güzel ahlakın timsali ve uygulayıcısı olarak kâmil insan örneği göstermiştir. Zaman içinde Peygamberin örneği konusunda yapılan tartışmalar ve onu insanüstü gören perspektif, insanların zihinleri bulandırmış ve peygamberle insanlar arasında duvarlar örülmesine sebep olmuştur. Hayatın tamamını kuşatan ideal bir insan örneği merkeze alınması gerekirken, bazen savaşları bazen mucizeleri bazen de aile hayatı ile ilgili tartışmalar merkeze çekilerek konu saptırılmaya çalışılmıştır.

Peygamberimiz, çocukluğu gençliği ve risaletle görevlendirildiği zaman diliminde hep halkın içinde olmuş ve insanların örnek alabilecekleri bir yaşayış sergilemiştir. Zamanın ve zeminin değişmesiyle değişime uğrama imkânı olmayan ve toplumların temel ihtiyaçlarından olan doğruluk, dürüstlük, bir baba ve eş olarak örneklik, ticaret ve siyasette adalet, bölüşümcü yaklaşım, insanların yükünü almaya matuf tutum ve davranışlar gibi erdemler kıyamete kadar pörsüme imkânı olmayan evrensel doğrulardır. Bu açıdan bakıldığında Peygamber ne salt postacı görevi yapan kimse, ne de mucizelerle bezenmiş hayat süren ulaşılmaz birisidir. Bizzat halkın içerisinde, insani özellikleri ön planda olan, Allah tarafından gönderilen vahiyleri hayatında yaşayarak insanlara örneklik teşkil eden beşer/ bir peygamberdir.

Müslüman bir bireyin hayatını ikamede kendisine rol model aldığı peygamberinin bütün özelliklerini doğru bir şekilde öğrenmesi büyük önem taşımaktadır. Peygamberimizin Hayatı dersi örgün eğitim kurumlarında (İmam Hatip Liseleri hariç) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi dışında seçmeli ders olarak ortaokul ve liselerde haftada 2 saat verilmektedir. (Resmi Gazete, 2012/28261) Daha etkin ve verimli bir öğrenmenin sağlanması için müfredat, ders kitabı ve öğrenme ortamlarının önemi yadsınamaz. Bu bağlamda hayata dair Peygamber uygulamalarının görsellerle desteklenerek hayatın bütününe şamil kılınabilecek bir ölçekte öğretilmesi zorunluluğu vardır. Yanlış din algılarının düzeltilmesinde o dinin bizzat uygulayıcısının hayatı bütün Müslümanlar için örnek alınabilecek sadeliktedir.

Din Eğitim-Öğretiminin Cumhuriyet Sonrası Tarihi Serencamı

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Din ve Vicdan Hürriyeti başlığı altında ilgili 24. maddesi;

“Herkes, vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir.14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dinî âyin ve törenler serbesttir. Kimse, ibadete, dinî âyin ve törenlere katılmaya, dinî inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dinî inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz. Din ve ahlâk eğitim ve öğretimi Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlâk öğretimi ilk ve orta-öğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitim ve öğretimi ancak, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanunî temsilcisinin talebine bağlıdır...”(T.C. Anayasası, 24. Madde) şeklinde devam etmektedir.

Din eğitim ve öğretimi devletin kendisiyle vatandaşlarını birbirine bağlayan en üst norm olan anayasada güvence altına alınmasına rağmen Türkiye’de din eğitim ve öğretimi devletin idaresini oluşturan kesimlerce değişik yorumlanmış ve anayasaya aykırı olmasına rağmen zaman zaman bazı kısıtlamalara maruz bırakılmıştır.

Osmanlı devletinin yerine ikame edilen yeni devlette eğitim politikaları geliştirilirken din derslerinin yapılanmasında ilk, orta ve lise programlarında din dersleri yer alırken, 1924’te lise, 1927’de ortaokul, 1929’da şehir ilkokulları, 1939 yılında ise köy ilkokul programlarından kaldırılmıştır.(Öcal, 411, 2015) 1949yılında isteğe bağlı olarak ilkokulların dört ve beşinci sınıflarına din dersleri tekrar konulmuş, 1956 yılında ortaokul, 1967 yılında da lise birinci ve ikinci sınıflara haftada birer saat seçmeli ders olarak yapılandırılmıştır. (Öcal, 2015, 423)1974 yılında ilkokul dört ve beşinci sınıflarla ortaokul ve liselerin tüm sınıflarına din derslerinin yanında zorunlu ahlak dersleri okutulmaya başlanmıştır. 1976 yılında ortaokul ve liselerin üçüncü sınıflarına din bilgisi dersleri konulmuştur. 1982’de okullardaki din bilgisi ve ahlak dersleri Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi adı altında kültür ve bilgi temelli bir ders olarak birleştirilerek 4-8 sınıflar arasında haftada iki saat; liselerde haftada bir saat olmak üzere zorunlu ders olarak okutulmaya başlanmıştır.(Öcal, 2015, 433; Ayhan, 1999, 135)

2000’li yıllardan sonra toplumda sosyal baskı unsurları tarafında din eğitiminin yetersizliği konusunda gündem oluşturma çabaları toplumda kabul görmeye başlamıştır. Yeni anayasa tartışmalarının yoğunlaştığı2007 yılından itibaren örgün eğitim içerisinde dinin inanç, ibadet ve ahlak boyutlarının uygulamasını da içeren seçmeli derslerin verilmesi talepleri yoğunlaşmıştır. (Ensar, 2012)Sivil inisiyatifler tarafından hazırlanan raporlar hükümet edenlerin muvafakatı ile XVIII. Millî Eğitim Şurası sonuç bildiğesinde yer almıştır. TBMM’nin 6287 sayılı “İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” dayanak alınarak kesintili eğitimden vazgeçilmiş, 4+4+4 şeklinde formüle edilen kesintisiz eğitime

geçilmiştir. 2012-2013 öğretim yılından itibaren kademeli bir şekilde ortaokul ve liselerin bütün sınıflarında dinin daha iyi anlaşılmasına matuf haftada iki saat olmak üzere Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'in Hayatı ve Temel Dini Bilgiler dersleri seçmeli dersler olarak konulmuştur.(www.dogm.meb.gov.tr)

Türkiye'de din eğitimi veren öğretim kurumlarından birisi de İmam-Hatip Okullarıdır. İmam Hatip Okullarının tarihi seyri, Osmanlı devletindeki Dârü'l-Hilâfe Medreselerinin, 1924 yılında İmam Hatip Mekteplerine dönüştürülmesiyle başlamıştır.*İmam hatip Mektepleri 1930 yılında resmen, 1932-1933 eğitim öğretim yılında da öğrenci yetersizliği nedeniyle fiilen kapatılmıştır.(Ayhan, 1999, 142; Öcal, 2015, 143)Halkın dini konulardaki gereksinimlerini karşılayacak eleman yetiştirmek için 21 Mayıs 1948 tarihinde 10 ay süreli İmam Hatip Yetiştirme Kursları Önergesi kabul edilerek yeniden açılmıştır.(Öcal, 2015, 164)Çok partili hayata geçişle birlikte süreç daha da hızlanmış ve bu kurslar İmam Hatip Okuluna çevrilerek yedi ilde İmam Hatip Okulu açılmıştır. İmam Hatip Okulları, 1954-1955 öğretim yılı sonunda ilk mezunlarını verdikten sonra üç yıllık lise kısmı da açılarak 4+3=7 yıllık bir ortaöğretim kurumu haline gelmiştir. (Ayhan, 1999, 166)1971 yılında İmam Hatip Okulların orta kısmı kapatılmış, üç yıl sonra daha önce kaldırılan orta kısım yeniden açılmıştır. (Ayhan, 1999, 200,) Bu değişim orta kısımlara olan teveccühü yeniden artırmış, öğrenci sayısı her geçen yıl katlanarak yükselmiş, 1951'den 1980'e kadar açılan toplam İmam Hatip Lisesi sayısı 374'ü bulmuştur (Ayhan, 1999, 204).

1980 darbesinin ardından İmam Hatip Liselerinin açılması durdurulmuş, ancak mevcut sayıda azaltma yoluna da gidilmeyerek bu okullara olan talep mevcut okullara şubeler açılarak giderilmeye çalışılmıştır. İlk defa 1985'te Beykoz Anadolu İmam Hatip Lisesi açılmış, 1990'da Kartal ilçesindeki yerine taşınmış ve adı Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi olarak değiştirilmiştir. 2000 yılına kadar açılan Anadolu İmam Hatip Lisesi sayısı bağımsız 7, bağlı müdürlük halinde 100 olarak toplamda 107'yi bulmuştur.28 Şubat 1997 sürecine kadar İHL sayısı ile beraber halkın teveccühü artmaya devam etmiştir.(Ayhan, 2000, DİA, 193)

İmam hatip Liseleri, 28 Şubat 1997 sürecinde alınan ve 18 Ağustos 1997 tarihinde yürürlüğe giren yasayla olumsuz yönde etkilenmiştir. Olumsuz etkilenme sebeplerinden birincisi sekiz yıllık kesintisiz eğitim, ikincisi ise mezunların kendi alanları dışında üniversiteye girmesinin engellenmesidir.(Ayhan, 1999, 431)2011 yılında yapılan sınavlardan itibaren diğer lise mezunlarıyla aralarındaki puan farkı kaldırılarak üniversitelerin çeşitli bölümlerine yerleşme imkânı sağlanmıştır. İmam Hatip orta kısımları da kamuoyunda 4+4+4 kademeli eğitim yasası olarak bilinen 30 Mart 2012 tarihli 6287 sayılı "İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda

* Dar'ul- Hilafe Medreseleri ile ilgili geniş bilgi için bkz; Er, Hamit,(2003) Daru'l-Hilafe Medreseleri, İstanbul: Rağbet Yayınları.

Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla” birlikte yeniden açılarak İmam Hatip Ortaokulu statüsü kazanmıştır.

Ortaokul ve Liselerde Seçmeli Derslerin Programa Alınma Serüveni

Halkının çoğunluğu Müslüman olan bir ülkede yaşayan bireyler olarak çocukların dini bilgileri öğrenme zamanları %77,9 oranında 6-17 yaşlarıdır. (Diyanet, 2014, 111) Bu gerçekten hareketle öğrencilerin dinleriyle ilgili bilgilendirme çağlarında devlet kurumları tarafından doğru din bilgisinin verilmesi bir zorunluluk arz etmektedir. Aynı araştırmada dini bilgi kaynakları sıralamasında örgün eğitim kurumlarında okutulan ders kitaplarının oranı %17,4’dür. (Diyanet, 2014, 111) Bu veriler hükümet edenlerin dikkatlerini çekmiş olacak ki TBMM’de çıkarılan 2012/6287 sayılı kanun dayanak alınarak Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu tarafından 25.06.2012 tarih ve 69 sayılı “İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Haftalık Ders çizelgesi” ve 24.08.2012 tarih ve 124 sayılı “Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders çizelgesinde Değişiklik Yapılması” kararlarıyla, ortaokul ve liselerde okutulacak seçmeli din, ahlak ve değerler alanı dersleri olarak Temel Dini Bilgiler, Kur’an-ı Kerim ve Hz. Muhammed’in Hayatı dersleri belirlenmiştir. Söz konusu derslerden Hz. Muhammed’in Hayatı dersi öğretim programları ortaokullarla ilgili Talim Terbiye Kurulunun 27.08.2012/136, 27.08.2012/137, lise öğretim programları için 31.08.2012/143, 03.09.2012/144 ve 03.09.2012/147 sayılı kararlarıyla yayınlanmış ve dersler 2012-2013 eğitim öğretim yılında uygulanmaya konulmuştur. (MEB Öğretim Programı, 2012.)

Zaman içinde bakanlık tarafından yapılan değerlendirmeler sonucunda Hz. Muhammed’in Hayatı dersinin ismi ve öğretim programı Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 17.07.2017/98 sayılı kararı, Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Peygamberimizin Hayatı Dersi Öğretim Programı, 17.07.2017/ 99 sayılı kararı ile Ortaöğretim Peygamberimizin Hayatı Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) öğretim programı onaylanarak 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren okutulmaya başlanmıştır. Adı geçen derslerin programlarına baktığımızda programın amaçları Ortaokullar ile Liseler için hemen hemen aynı verilmiş ve Hz. Muhammed (sav), kıyamete kadar insanlığın kurtuluşu için tek umut olarak vasıflandırılmış ve herkes için hayatın tamamını kuşatan ideal bir örnek olarak tanımlanmıştır. (MEB ortaokul öğretim programı, 2017,7; MEB lise öğretim programı, 2017, 4)

Milli Eğitim bakanlığının 2018’de yayınladığı Ortaokul ve İmam- Hatip Ortaokulu Peygamberimizin Hayatı Dersi Öğretim Programına göre 5. sınıfların öğretim programı beş üniteden oluşup; Peygamberimizin Çocukluk Yılları, Peygamberlik ve Peygamberimiz, Peygamberimiz ve Çocuklar, En Güzel Örnek Peygamberimiz ve Peygamberimiz ve Sahabe başlıklarını içermektedir. 9. sınıfların Peygamberimizin Hayatı Dersi Öğretim Programı dört üniteden oluşup; Risalet öncesi Arap Yarımadası, Peygamberimizin Risalet öncesi Hayatı,

Peygamberimizin Mekke Hayatı ve Peygamberimizin Medine Yılları ünitelerinden oluşmaktadır. (MEB öğretim programı, 2017, Ortaokul, 15, Lise 16)

Dersin ünitelerine baktığımızda programda sarmal yaklaşım esas alınarak dersin amaçlarına matuf üniteler 9. sınıfta bulunmadığı, ilgili konuların 10,11 ve 12. sınıfların ünitelerine dağıtıldığı görülmektedir. 2016-2017 yılı istatistiğine göre seçmeli derslerden Peygamberimizin Hayatı Dersinin Türkiye genelinde seçilme oranı %1,82'dir. (Giresun örneğinde seçilme oranı ise genel Türkiye ortalamasına yakın bir şekilde %1,51'dir.) Görüldüğü gibi program seçmeli Peygamberimizin Hayatı dersini çoğunlukla her öğrencinin, her sene seçeceği olasılığından hareketle hazırlanmış ve alan gerçeği ile öngörülememiştir. Ortaokul programları daha gerçekçi hazırlanmış, amaçlara uygun olarak 5. sınıftan başlayarak bir sarmal yaklaşım gözetilmiştir. Ortaokullarda Peygamberimizin Hayatı dersi seçilme oranı 2016-2017 yıllarında liselere göre daha iyi seviyede olup %5,64'dür. (Giresun örneğinde seçilme oranı genel Türkiye ortalamasının biraz altında %3,31'dir)

Seçmeli din derslerinin seçilme oranındaki düşüklüğün birden fazla sebebi olmasına rağmen en belirgin eksiklik, öğrencilere dersin içeriği hakkında yeterli bilgi verilmemesi ve rehberlik eksikliğidir. Öğrencilerin din derslerini tercih etmede, dinlerini doğru bir şekilde öğrenme ihtiyaçları, dinini yaşama arzuları, dini konulara ilgi duymaları, kendilerini bu derslerde huzurlu hissetmeleri, güzel ahlaka sahip olmada din derslerinin etkisi gibi birçok faktörün varlığı söz konusudur. (Gündoğdu, 2015, s. 136, 151, 580; Katipoğlu, 2015, s. 85) Ancak bir araştırmada öğrencilerin %60'ından fazlası, gerek rehberlik servisinden gerekse şube rehber öğretmeninden bu konuda rehberlik desteği almadığını beyan etmektedirler.

Araştırmanın Amacı:

Bu çalışmanın amacı, aşağıdaki problem ve alt problemleri anketlerle ölçmeye çalışmaktır. Çalışmanın bir diğer amacı, Giresun'daki örgün eğitim kurumlarında seçmeli ders olarak haftada iki saat okutulan Peygamberimizin Hayatı Dersi uygulayıcılarının toplumun huzurunu sağlamanın yanında rol-model bir Peygamber olgusuyla olumlu katkı sağlayabileceği tezinden hareket ederek bazı değerlendirmeler yapmaktır.

Öğrencilerin yüksek düzeyde verim almaları, dersin içeriği, öğretme-öğrenme süreçleri ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin hangi yollarla geliştirileceğine dair öğretmen, veli, yönetici ve öğrenci görüşlerinin önemli olduğu yadsınamaz. (Songur, 2014, 89) Bu gerçekten hareketle çocuğun din eğitiminde sosyal-bilişsel öğrenme kuramının Peygamberimizin hayatı konusunun işlenmesine yönelik öneriler geliştirmek mümkün olabilir mi? Günümüz gençliği ile ilgili yapılan bir araştırmaya göre gençler kendilerine rol-model olarak bilim insanları, düşünürleri, din adamları ve siyasetçileri değil sanatçı ve sporcuları almaktadır. (Sekam, 2013, 5-6) Dolayısıyla Peygamberimizin Hayatı Dersinde sosyal bilişsel öğrenmeyi oluşturan basamaklarından olan

dikkat, hatırlama, davranışa dönüştürme ve güdülenme aşamalarıyla(Sözen, 2004, 102)rol-model bir Peygamber algısının örtüştürülmesi, paydaşlarla tartışılması aynı zamanda Peygamberimizin daha fazla gündeme gelmesini sağlayacaktır.

Problem Durumu:

1982 Anayasasının öngördüğü zorunlu Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ilkököl dördüncü sınıftan itibaren zorunlu olarak okutulmaktadır. Dokuz yıl boyunca alınan bu zorunlu din kültürü bilgisini geliştirici ve tamamlayıcı olarak 2012 yılından itibaren örgün eğitim kurumlarında bazı seçmeli dersler okutulmaya başlanmıştır. Bu araştırmanın temel problemi, seçmeli derslerden birisi olan Peygamberimizin Hayatı Dersinin, ders programı, eğitim materyalleri ve ıslah edici, yol gösterici bir elçi olan Hz. Muhammed'in (sav) çağın sorunlarına yönelik çözüm odaklı hayat çizgisinin gerektiği gibi öğrencilere öğretilmesi zaruretinden hareketle; 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren ismi ve kısmen programı değiştirilerek kademeli olarak okutulmaya başlanan dersle ilgili bütüncül bir değerlendirme imkânı aralamaktır.

Bu problemten hareketle aşağıdaki alt problemlere öğrenci görüşleri doğrultusunda cevap aranmaya çalışılacaktır.

1- Peygamberimizin Hayatı ders programına göre hazırlanan eğitim materyali olan kitapla ilgili öğrenci memnuniyeti öngörülen seviyede midir?

2- Seçmeli ders olarak okutulan Peygamberimizin Hayatı dersinde edinilen kazanımların merkezi sınavlarda ölçülmesine ilişkin öğrencilerin yaklaşımları nasıldır?

3- Yeni hazırlanan Peygamberimizin Hayatı dersi programında Peygamberimizin hangi özelliği ya da özelliklerinin ön plana çıkarılması neticesinde istenen hedefe ulaşılabilir.

4- İslam dinin son elçisinin hayatı günlük hayatta rol-model alınabilir mi? Bu örnekliğinin daha çok hangi alanlarda olması gerektiği ve algılandığının tespit edilmesi.

5- Genelde toplumda huzuru bozan davranışların Peygamberin örnekliği ile giderilmesi mümkün müdür?

6- Peygamber günümüzde yaşasaydı toplumsal bunalımların aşılmasında başat rol oynayabilir miydi?

Yöntem

Verilerin toplanmasında anket tekniği kullanılmıştır. İnsanların yaşam koşullarını, davranışlarını, inançlarını veya tutumlarını betimlemeye yönelik bir dizi sorudan oluşan materyale anket denmektedir. (Büyüköztürk, 2005)Çalışmamız nicel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak gerçekleştirilen betimsel bir alan araştırmasıdır. Bu kapsamda araştırmada öğrencilerin Peygamberimizin Hayatı dersi ders kitapları, söz konusu dersin öğretim programı ve kazanımları ile sosyal hayata katkıları üzerine görüşlerinin tespit edilmesi sağlanmıştır.

Araştırma kapsamında öğrencilerin kişisel özellikleri, ders müfredatı ile ilgili görüşleri, hayata dair Peygamber yaşayışının uygulanabilirliği ve toplumda en çok Peygamberin hangi özelliğinin ön plana çıkarılması ile ilgili tarafımızdan hazırlanan anket uygulanmıştır. Anket soruları öğretim programı ve literatürde yer alan veriler göz önünde bulundurularak hazırlanmış, uzman değerlendirmesi sonrasında son hali verilmiştir. Araştırmada kullanılan anket formu girişte kişisel bilgilerin yer aldığı 6 soru ile başlamaktadır. Peygamberimizin Hayatı dersi Programıyla ilgili 29 soru mevcut olup, 19'u çoktan seçmeli, 10'u doldurmalı sorulardan oluşmaktadır. Giresun merkez ve ilçelerde Peygamberimizin Hayatı dersini seçen öğrencilerin okullarına 350 form doldurulmak üzere ders öğretmenleriyle görüşülerek öğrencilere cevaplanması için verilmiş; cevaplanan formların 339 adedi değerlendirmeye alınmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Giresun'da yer alan örgün eğitim kurumlarında 5. ve 9. sınıfta eğitim öğretim gören yaklaşık 10.000 öğrencidir. Örneklem olarak bu öğrenciler arasından 2017-2018 eğitim öğretim yılında Peygamberimizin Hayatı dersini seçen akademik lise öğrencileri arasından; Keşap Fen Lisesi, Giresun Merkez Mimar Sinan Anadolu Lisesi, Atatürk Anadolu Lisesi ve Yağlıdere Anadolu Lisesi'nden 193 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket, Giresun'da da yer alan ortaokullar arasından Giresun merkez Çıtlakkale Ortaokulu, Giresun Güre Ortaokulu, Espiye Atatürk Ortaokulu ve Espiye Hasan Ali Yücel Ortaokulunda öğrenim gören 146 öğrenciye uygulanmış olup toplam öğrenci sayısı 339'dur. Çalışma grubunun demografik bilgileri öğrencilerin kendileri ve aileleri ile ilgili genel bir bilgi edinmek için sorduğumuz altı soruya göre değerlendirme aşağıdaki şekildedir.

Toplam örneklemimizde yer alan öğrenci sayısı 339 olup 182'si (%53,7) kız öğrenci, 157'si (46,3) erkek öğrencidir. Öğrencilerin % 43,1'i ortaokul (146) (beşinci sınıf) % 56,9'u ise lise (193) (9. sınıf) öğrencisidir. Örneklemdeki öğrenciler kız-erkek öğrenci sayısı genel öğrenci profiline uygun olarak alınmıştır.

Tablo 1: Anne- Babanın Meslek Durumları

Meslek	Anne		Baba	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Ev Hanımı	256	%75,5	-	-
Serbest Meslek	-	-	73	%21,5
İşçi	25	%7,4	51	%15,0
Çiftçi	3	%,9	28	%8,3
Memur	23	%6,8	69	%20,4
Diğer	27	%8,0	112	%33,0
Cevapsız	5	%1,5	6	%1,8
Toplam	339	%100	339	%100

Tablo 1'de de görüldüğü gibi, öğrencilerin anne meslek grubunda %75,5'i ev hanımı, babaların meslek grubunda ise %33'ü diğer meslek grubunu tercih etmiştir. Baba meslek

grubunda diğer seçeneğinin yüksek oranda çıkması, öğrencilerin babalarının kırsalda yazları çiftçilik, kışları şehirde değişik mesleklerle meşgul olmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Köyden kente göçün sosyolojik bir sonucu olarak köylerde ikamet edip çiftçilik yapan ebeveynlerin oranlarının Türkiye gerçeğine uygun olarak %8,3 olup Türkiye ortalaması köy ve beldelerde yaşayanların oranı 2017 yılında %7,5'tir.(www.tuik.gov.tr)

Tablo 2: Anne-Baba'nın Eğitim Durumu

Eğitim	Anne		Baba	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Okuma-yazması yok	14	%4,1	3	%,9
İlkokul	115	%33,9	90	%26,5
Ortaokul	88	%26,0	71	%20,9
Lise	83	%24,5	91	%26,8
Yüksekokul	32	%9,4	77	%22,7
Cevapsız	7	%2,1	7	%2,1
Toplam	339	%100	339	%100

Öğrenci velilerinin öğrenim düzeyleri açısından annelerin %33,9'u ilkökul, babaların %26,8'i lise mezunu oldukları tespit edilmiştir. Babalara göre annelerin ortaokul mezun sayıları daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Tük verilerine göre ülke nüfusunun kadınlarda %15,6'sı, erkeklerde %23,5'i olmak üzere toplamda %19,5'i lise mezunlardır. Yüksekokul mezunu oranı, kadınlarda %13,1, erkeklerde 17,9 toplamda %15,5'dir. (www.tuik.gov.tr) Giresun aile profiline baktığımızda lise mezunları %25,65 ile Türkiye ortalamasının üzerinde, yüksekokul mezun oranı%16,05 ile Türkiye ortalaması düzeyindedir.

Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada tarafımızca hazırlanan ve öğrenci kişisel bilgilerin oluşturduğu giriş kısmı hariç çoktan seçmeli ve açık uçlu 29 sorudan oluşan anket formumuz Giresun Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 28.03.2018 tarih ve 29409993-605.01-E.6414917 sayılı olurlarıyla bildirilmiştir. Giresun'da yer alan örgün eğitim kurumlarında lise düzeyinde akademik lise, ortaokul 5. sınıf düzeyinde öğrencilere öğretmenleri gözetiminde titizlikle uygulanmış ve uygulamadan önce öğrencileri bilgilendirme yapılmıştır.

Varsayımlar

Katılımcıların sorulara daha içtenlikle cevap vermelerini sağlamak üzere testin giriş kısmında kişisel bilgilerinin yazılmaması istenmiştir. Bu kapsamda araştırmaya katılan öğrencilerin soruları içtenlikle doğru bir şekilde cevapladığı varsayılmaktadır.

Verilerin Analizi

Giresun ilinin çeşitli okullarından öğrencilere uygulanan anketlerin sonuçlarından elde edilen veriler, SPSS programı ile analiz edilmiştir. Problem durumunda işaret ettiğimiz gibi anketteki kişisel bilgilerin dışındaki çoktan seçmeli ve açık uçlu 29 sorudan alınan cevaplar ve

yaklaşımlar altı başlık halinde incelenmiştir. Elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistik analizleri yapılmıştır.(Baş, 2013)Bu kapsamda her bir tema altında yer alan maddelere verilen yanıtlar, frekans ve yüzdeleri verilerek betimsel analizler yapılmıştır.

Bulgu ve Yorumlar

1-Peygamberimizin Hayatı Ders Programına göre hazırlanan ders kitabıyla ilgili öğrencilerin özalgıları

Programlar ne kadar güzel hazırlanırsa hazırlansın neticede öğrenciler tarafından kazanım haline getirilmesinde öğretmenin etkin yöntemi ve MEB tarafından belirli bir süreliğine tavsiye edilen görsellerle çeşitlendirilmiş eğitim materyali kitapların önemi yadsınmaz. Öğrencilere ders materyali olan ders kitapları ile ilgili bazı sorular sorularak ders kitabına yönelik memnuniyet düzeyleri ölçülmeye çalışılmış ve ilgili çıktılar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Peygamberimizin Hayatı Ders Programına göre hazırlanan kitapla ilgili öğrenci memnuniyeti

Sorular	Evet		Hayır		Kararsızım	
	F	Yüzde	F	Yüzde	F	Yüzde
Peygamberimizin Hayatı ders kitabının şeklini beğeniyor musunuz?	93	%47,9	21	%10,8	55	%28,4
Peygamberimizin Hayatı ders kitabını yeterli buluyor musunuz?	99	%51	19	%9,8	55	%28,4
Peygamberimizin Hayatı ders kitabının ünite dağılımını beğeniyor musunuz?	88	%45,4	26	%13,4	63	%32,5

Görüldüğü gibi ders kitabı konusunda lise öğrencilere yöneltilen sorudan alınan dönütlere göre, öğrencilerin %47,9'unun ders kitabını beğendiklerini, %51'inin kitabı yeterli bulduklarını, %45,4'ünün ünite dağılımlarını beğendiklerini beyan etmektedirler. Henüz ortaokul Peygamberimizin Hayatı dersi kitabı basılmadığından anket sadece lise öğrencilerinden alınan cevapların değerlendirmesidir. Kararsız ve hayır diyenlerin oranları toplandığında hemen öğrencilerin yarısından fazlası kitapla ilgili olumlu görüş bildirmedikleri tespit edilmiştir. Buradan hareketle kitaplarla ilgili daha derinlemesine çalışma yapılarak özellikle ortaokul kitaplarının görselliği ön plana çıkarılması gerektiği sonucuna varılabilir. Başka bir araştırmada öğrencilerin %71,1'i seçmeli ders kitabından memnun olduğunu belirtmişlerdir.(Meydan, 2013, 21)Bu sonuç bizim araştırmamızla da paralellik arz etmektedir.

Aşağıda gelecek soruda öğrencilerin programlara göre hazırlanan kitapların şekil, ünite dağılımı vs gibi sorularla memnuniyet ölçülme yoluna gidilmiş, öğrencilerin nasıl bir Peygamber algıları olduğu da ölçülmeye çalışılmıştır.

Tablo 4: Peygamberimizin Hayatı ders kitabını siz yazsaydınız önceliğiniz ne olurdu?

Peygamberimizin Hayatı ders kitabını siz yazsaydınız aşağıdakilerden hangisine öncelik verirdiniz?			
	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Savaşlar ile ilgili anlatımları çok dar tutardım.	12	3,5	3,5
Savaşların anlatımına ağırlık verirdim	20	5,9	9,4
Hz. Muhammed'in örnek kişiliği merkezli bir anlatım benimserdim.	203	59,9	69,3
Kur'an'ın anlattığı Peygamberi anlatırdım.	93	27,4	96,8
Cevapsız	11	3,2	100,0
Toplam	339	100,0	

Ders kitabının içeriği ile ilgili sorulan sorulara verilen cevaplarda öğrencilerin ergenlik dönemlerinde ruh dünyalarına uygun daha hareketli olan seçenekleri seçme olasılığı beklenirken verilen cevapların %59,9'u Hz. Muhammed'in örnek kişiliği merkezli bir anlatım benimserdim cevabı manidar olarak görülebilir. Öğrencilerin ancak %5,9'u savaşların anlatımına ağırlık verirdim seçeneğini işaretlemeleri, olanca şiddet içerikli ayartıcılara rağmen öğrencilerde Peygamberin örnek kişiliği ile seçeneğin ağır bastığı gerçeğini ortaya çıkarmıştır.

Son olarak da bu eğitim materyalinin kimler tarafından yazıldığı konusunda öğrencilerin özalgıları ölçülmeye çalışılmıştır.

Tablo 5: Peygamberimizin Hayatı Ders kitabınızın kim tarafından yazılmış olabilir?

Peygamberimizin Hayatı Ders kitabınızın kim tarafından yazıldığını düşünüyorsunuz?			
	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Üniversitede görev yapan akademisyenler	28	8,3	8,3
Milli Eğitimde görev yapan öğretmenler	93	27,4	35,7
Diyanet İşleri Başkanlığı'nda görev yapan uzmanlar	154	45,4	81,1
Konu ile ilgili çalışmaları olan yazarlar	50	14,7	95,9
Cevapsız	14	4,1	100,0
Toplam	339	100,0	

Peygamberimizin Hayatı Ders kitabının kim tarafından yazıldığını düşünüyorsunuz sorusuna öğrencilerin %45,4'ünün Diyanet İşleri Başkanlığında görev yapan uzmanlar cevabının gelmesi, toplumda Diyanet İşleri Başkanlığı'nın marka değerinin yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir. İnsanların dini bilgi kaynaklarını anne-babadan sonra ikincil olarak nereden aldıklarına verdikleri cevap Diyanete bağlı kurum kuruluşlar cevabı %49 olarak verilmektedir. (Diyanet, 2014, 119) Bu sonuç bizim yaptığımız anket sonuçlarına yakın bir veridir. Öğrencilerin kendi öğretmenleri veya üniversitede görev yapan akademisyenleri değil de Diyanet İşleri

Başkanlığı'nda görev yapan uzmanları incelemeleri değerlendirilmesi gereken bir durumdur. Bu yaklaşımdan hareketle öğrencilerin gözünde yetkin ve donanımlı imaj bırakan Diyanet yetkili ve görevlileriyle Milli Eğitim yetkililerinin ortak projelerde buluşmak ve bazı doğruları Diyanette çalışan uzmanlara söyletmek gerektiği sonucu çıkarılabilir.

2-Seçmeli ders olarak okutulan Peygamberimizin Hayatı Dersinin edinilen kazanımların merkezi sınavlarda ölçülmesine ilişkin öğrencilerin özalguları

Öğrencilerin elde ettikleri kazanımların ölçülmesi ve değerlendirilmesi ulusal düzeyde yapıldığından bu konuda öğrencilerin görüşlerine başvurmak istedik. Bir üst öğrenime devam hususunda din dersiyle ilgili kazanımların ölçülmesiyle ilgili 2017-2018 eğitim-öğretim yılında bazı iyileştirmelere gidilmiştir. Elde ettiğimiz bulgular bu hususta öğrenciler tarafından da olumlu bulunduğunu doğrulamaktadır.

Tablo 6: Peygamberimizin Hayatı dersi öğretmeninizin ders anlatımı ile ilgili en uygun seçenek hangisidir?

Peygamberimizin Hayatı dersi öğretmeninizin ders anlatımı ile ilgili en uygun seçenek hangisidir?			
	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Görsellerle zenginleştirilmiş ders	84	24,8	24,8
Sadece öğretmenimizin anlattığı ders.	33	9,7	34,5
Evde gerekli hazırlıkları yaparak öğrenci merkezli ders	17	5,0	39,5
Öğretmen öğrenci birlikte katılımcı bir ders	195	57,5	97,1
Cevapsız	10	2,9	100,0
Toplam	339	100,0	

Tablo 6'ya göre öğretmenlerin ders işleme ile ilgili sorumuza öğrencilerin %57,5'inin öğretmenlerin öğrencilerle birlikte katılımcı bir ders cevabı vermeleri 2004 yılında uygulanmaya başlayan yapılandırmacı yaklaşım programlarının öğrenciler tarafından benimsenip kabul edildiğinin bir sonucu gibi durmaktadır. Bu bağlamda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretmenleri üniversitede aldıkları pedagojik formasyonun daha geliştirilerek bu derslerin yapılandırmacı yaklaşımlarla işlenişleri hizmet içi eğitim kurslarıyla yetkin eğitimciler tarafından desteklenmelidir. Son yıllarda bu alanda hizmet içi eğitime müracaat eden çalışanların bir kısmı hizmet içi eğitime davet edilmektedir. Öğretmenler hizmet içi eğitimin kişisel gelişimine katkı sağladığı gerçeğine inandırılmalı ve niteliği iyileştirilmelidir. Bu programlar bölgesel şekle getirerek yaygınlaştırılmalıdır. Öğretmenlerle ilgili yapılan bir araştırmaya göre; Peygamberimizin Hayatı dersini veren öğretmenlerin % 2,4'ü fakülte öğreniminden sonra Hz. Muhammed'in (sav) hayatı hakkında 1 kitap, % 19,2'si 2-3 kitap, % 18,9'u 4-5 kitap ve % 58,6'sı 5'ten fazla kitap okumuşlardır (Yorulmaz, 2004, s. 316). Görüldüğü gibi dersi okutan öğretmen açısından yardımcı kaynaklardan istifade ile ilgi düzeyi yüksektir. Bu bilgi donanımı hizmet içi

eğitilerde uzmanlarınca verilecek ve yapılandırmacı yaklaşımla sarmal halde bir forma getirilmelidir. Aynı şekilde öğretmenlerin % 22,6'ı seçmeli derslerin özel öğretim yöntemlerine yönelik hizmet içi eğitim verilmesi gerektiği görüşüne ait olması,(Yorulmaz, 2004, s. 322) özel öğretim yöntemlerine biraz daha fazla ağırlık verilmesini gerektirmektedir. Buna rağmen aynı araştırmada “sizce öğrencileriniz için en uygun siyer (Peygamberimizin Hayatı) kitabı hangisidir?” sorusuna araştırmaya katılan öğretmenlerin %45'i hiçbir fikrim yok şeklinde cevap vermiştir. (Yorulmaz, 2004, s. 318) Bu göstermektedir ki piyasada okunan Peygamberimizin Hayatı ile ilgili eserler ortalama bir seviye tutturularak kaleme alınmış, ortaokul lise üniversite seviyesinde basitten zora doğru bir sarmal yaklaşım göz önüne alınmamıştır.

Tablo 7: Peygamberimizin Hayatı dersinin seçmeli olmasını ve merkezi sınavlarda Peygamberimizin Hayatı dersinden soru çıkmasını ister miydiniz?

Peygamberimizin Hayatı dersinin seçmeli olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?				Merkezi sınavlarda Peygamberimizin Hayatı dersinden soru çıkmasını ister miydiniz?			
	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde		Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Olumlu	187	55,2	55,2	Evet	203	59,9	59,9
Olumsuz	86	25,4	80,5	Hayır	64	18,9	78,8
Kararsızım	62	18,3	98,8	Kararsızım	68	20,1	98,8
Cevapsız	4	1,2	100,0	Cevapsız	4	1,2	100,0
Toplam	339	100,0		Toplam	339	100,0	

Tablo 7’de bu dersi seçen öğrencilerden %55,2’si tarafından olumlu bulunması memnuniyet verici bir durumdur. Daha önce not ile değerlendirilmeyen, sonra not ile değerlendirilmeye başlanan seçmeli derslerle ilgili merkezi sınavlarda soru sorulması isteklerinin %55,9 oranında olumlu olması yetkililerce değerlendirilmeye alınması gereken bir veridir. Öğrencilerin sadece %18,9’unun hayır cevabı vermesi dersi seçen öğrencilerin edindikleri kazanımların ders çeşitliliği de göz önüne alınarak sınırlı da olsa merkezi sınavlarda ölçülmesi konusundaki öğrenci beyanını ortaya koymaktadır.

Tablo 8: Seçmeli derslerde önceliğiniz hangisidir?

Seçmeli derslerden hangisini öncelikli seçmek istersiniz?			
	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Kur’an-ı Kerim	85	25,1	25,1
Peygamberimizin Hayatı	186	54,9	79,9
Temel Dini Bilgiler	63	18,6	98,5
Cevapsız	5	1,5	100,0
Toplam	339	100,0	

Tablo 8’e göre öğrencilere yöneltilen “din eğitimi alanındaki seçmeli derslerden önceliğiniz hangisidir?” sorusuna bu dersi seçen öğrenciler arasında %54,9’unun

Peygamberimizin Hayatı Dersi cevabı vermesi üzerinde durulması gereken bir olgudur. Demek oluyor ki kendisine sunulan seçeneklerden bu dersi seçmiş öğrencilerin nerdeyse yarısı diğer derslerin açılması halinde seçenekleri farklı olabileceklerini söylemişlerdir. Olayın diğer bir yönü de dersi veren öğretmen sanki dersin amaçlarını öğrencilere anlaşılır bir biçimde anlatamamıştır.

3-Yeni Hazırlanan Peygamberimizin Hayatı Dersi Programında Peygamberimizin Hangi Özelliklerinin Ön Plana Çıkarılması Gerekliği ile ilgili Öğrencilerin Özalgıları

Bu başlık altında yer alan anket maddeleri -her ne kadar ders öğretim programları hazırlanmış olsa da- öğrencilerin kendi istekleriyle seçtiği söz konusu dersle ilgili “Peygamber profili nasıl olmalıdır?” sorusuna cevap aranmaya çalışılacaktır. Bu kapsamda elde edilen veriler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 9: Peygamberimizin Hayatı Dersi öncelikli olarak hangi hedefe odaklanmalıdır?

Size göre Peygamberimizin Hayatı dersi ilk olarak hangi hedefe odaklanmalıdır?			
	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Hız Peygamber döneminde yapılan savaşlar hakkında bilgi vermek	27	8,0	8,0
İslam öncesi hayat hakkında bilgi vermek	61	18,0	26,0
Hız. Muhammed'in örnek ahlakı hakkında bilgi vermek	213	62,8	88,8
Hız. Muhammed'in çalışma hayatı hakkında bilgi vermek	20	5,9	94,7
Diğer (Lütfen yazınız.....)	9	2,7	97,3
Cevapsız	9	2,7	100,0
Toplam	339	100,0	

Tablo 9'da görüldüğü gibi “Size göre Peygamberimizin Hayatı Dersi ilk olarak hangi hedefe odaklanmalıdır?” sorusuna öğrencilerin %62,8 gibi yüksek oranda Hz. Muhammed'in örnekliği konusunda yoğunlaşılmalı cevabı verdiği görülmüştür. İçerik açısından benzeren Tablo 4'deki sorulara verilen sorularda oranların birbirlerine yakın olması testin geçerliliği açısından aynı zamanda test edilmesi anlamına da gelmektedir. Diğer sorulara verilen cevaplarla birleştirildiğinde gözükmektedir ki program tekrar değerlendirilerek Peygamberin örnekliği üzerinden gidilmeli ve geleceğin teminatı olan öğrencilere örneklik üzerinden bir rol-model peygamber olgusu sunularak toplumdaki ahlaki yozlaşmanın önüne geçilmeye çalışılmalıdır.

Tablo10: Hz. Muhammed’i en çok hangi özelliği ile tanıyorsunuz?

Hz. Muhammed’i en çok hangi özelliği ile tanıyorsunuz?			
	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Çocuklara iyi davranmasıyla	205	60,5	60,5
Örnek bir baba olmasıyla	23	6,8	67,3
Örnek bir öğretmen olmasıyla	50	14,7	82,0
Örnek bir komşu olmasıyla	22	6,5	88,5
Örnek bir eş olmasıyla	12	3,5	92,0
İyi bir komutan olmasıyla	20	5,9	97,9
Cevapsız	7	2,1	100,0
Toplam	339	100,0	

Tablo 10’da sorulan “Hz. Muhammed’in hangi özelliği sizin dimağlarımızda iz bıraktı?” anlamına gelen sorumuza %60,5 oranında “O’nun çocuklarla olan diyalogu” dolayısıyla onlara iyi davranması seçeneği ön plana çıkmıştır. İkinci en yüksek oran %14,7 ile “onun örnek bir öğretmen olması” seçeneğidir. Bu cevaplara göre öğrenciler belki de kendilerine sevgi ile yaklaşılması özlemine bu şekilde dışa vurma ihtiyacı duymuştur. Diğer altı çizilmesi gereken konu da aynı zamanda iyi bir eğitimci olan Peygamberin eğitim metotlarını öğretmenin uygulamalı şekilde göstermesi gerektiğidir.

Tablo 11: Hz. Muhammed’i günlük hayatımızda örnekliği

Size göre Hz. Muhammed’i günlük hayatımızda örnek almak mümkün müdür?			
	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	282	83,2	83,2
Hayır	18	5,3	88,5
Kararsızım	35	10,3	98,8
Cevapsız	4	1,2	100,0
Toplam	339	100,0	

Bu tablo toplumda daha çok revaçta olan ve mucizelerle dolu bir Muhammed (Peygamber) algısının öğrenciler tarafından kabul edilmeyerek bir insan peygamber olarak onun insani özelliklerinin birincil seviyede algılandığı gerçeğini göstermektedir. “Hz. Muhammed’i örnek almak mümkün mü?” sorusuna öğrencilerin sadece %5,3’ünün hayır cevap vermesi sevindirici bir durumdur. Toplumdaki peygamber algısına baktığımızda ya mucizelerle dolu,

nerdeyse örnek alınması mümkün olmayan birisi ya da sadece Allah'ın mesajlarını ileten bir postacı algısı öğrenciler tarafından kabul görmemektedir. Üçüncü algı da Allah'ın Kur'an'da tanıttığı ve insani özelliklerinin ön plana çıktığı dolayısıyla öğrencilerinde belirttiği gibi örnek alınabilecek bir Peygamber olgusudur. (İslamoğlu, 2000, 10) Buradan hareketle insani özellikleri ön planda olup Allah'ın kendisini anlatmakla görevlendirdiği, yaparak-yaşayarak bize rol-model olan birisini takip etmek sevgi ve huzurun hâkim olduğu bir medeniyet tasavvuruyla mümkün olabileceği gerçeği öğrenciler tarafından benimsenmiştir.

Tablo 12: Hz. Muhammed'in hayatında sizi en çok etkileyen unsur nedir?

Hz. Muhammed'in hayatında sizi en çok etkileyen unsur nedir?			
	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Mekke'de çektiği işkenceler	109	32,2	32,2
Hira'da ilk vahiy	121	35,7	67,8
Sevr'de Allah tarafından korunması	74	21,8	89,7
Uhud'ta yaralanması	8	2,4	92,0
Diğer	19	5,6	97,6
Cevapsız	8	2,4	100,0
Toplam	339	100,0	

Tablo 12'de "Hz. Muhammed'in hayatında sizi en çok etkileyen unsur nedir?" sorusuna öğrencilerin verdiği cevaba baktığımızda Mekke'de yaşanan iki olayının kabul edilebilirliği %67,9 olarak verilmektedir. Soruya verilen cevap değişik şekillerde yorumlanabileceği gibi Peygamberin Mekke döneminde yaşadığı iki olay -ki birisi somut diğeri soyut suretiyle- öğrencilerin Mekke dönemi ile ilgili ilgilerinin daha yoğun olduğu kanaatine götürebilir. Mekke dönemine olan yoğun ilginin altında bu dönemde ortaya çıkan hadiselerin daha çok duygusal nitelikte olduğu düşünülebilir. Bu sebeple Mekke dönemiyle ilgili derslerin daha çok duygusal nitelikte işlenmesinin yararlı olacağı kanaatine varılmıştır.

4-Son din İslam'ın elçisinin hayatı günlük hayatta rol-model alınabilir mi? Alınabilirse daha çok hangi alanlarda olması gerektiği ile ilgili öğrencilerin özalgıları

Dünya üzerinde bulunan İslam ülkeleri veya topluluklarında genel olarak bir huzursuzluk, fakirlik ve geri kalmışlık göze çarpmaktadır. Bu bunalımlı ruh halinden çıkış yolu olarak asr-ı saadet devrinin kurucusu peygamberi rol-model olarak bazı sorunlara çare bulunabilirliği sorgulamaya çalışılmıştır. Rol-model bir Peygamberin hangi özellikleri ön plana çıkarılması gerektiği öğrenci gözüyle değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Tablo13: Peygamberimizin Hayatı Dersinde en çok Hz. Muhammed’in hangi özelliği üzerinde durulmalıdır?

Size göre Peygamberimizin Hayatı dersinde en çok Hz. Muhammed’in hangi özelliği üzerinde durulmalıdır?	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Arkadaşlarına iyi davranması	26	7,7	7,7
Ömründe hiç kimseye fiziki şiddet uygulamamış olması	63	18,6	26,3
Hiç kimseyi ayırmadan herkesi dinlemesi	146	43,1	69,3
Devamlı güler yüzlü olması	72	21,2	90,6
Diğer	23	6,8	97,3
Cevapsız	9	2,7	100,0
Toplam	339	100,0	

Tablo 13’de görüldüğü gibi “Peygamberimizin Hayatı Dersinde en çok Hz. Muhammed’in hangi özelliği üzerinde durulmalıdır?” sorusuna ilk üç şıkka verilen oran %82,9’dur. Cevaplar gösteriyor ki bir toplum lideri ve Peygamber olarak ayırım yapmadan herkesi dinlemesi en yüksek oranda karşılık bulmaktadır. Ötekileştirmenin revaçta olduğu bir ortamda toplum katmanlarını oluşturan herkese eşit mesafede davranılması gerekir. İkinci en yüksek oranda öğrenciler Müslüman kardeşine tebessümün sadaka değerinde bir davranış olduğu dolayısıyla gergin bir yüz hattıyla bezenmiş bir toplumun beğenilmediğini ortaya koymaktadır. Kadınlar başta olmak üzere toplumda sürekli revaçta olan şiddet konusunda öğrencilerin ilkokuldan başlayarak Peygamberin hayatında bir kere bile fiziki şiddete teşebbüs etmediği gerçeği öğrencilere daha da iyi anlatılarak bu konuda bir farkındalık oluşturulmalıdır.

Tablo 13: Toplum tarafından Hz. Muhammed’in hangi davranışı en fazla örnek alınmalıdır?

Siz göre toplum tarafından Hz. Muhammed’in hangi davranışı en fazla örnek alınmalıdır?	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Temiz olması	52	15,3	15,3
Alçakgönüllü olması	62	18,3	33,6
Sosyal ilişkilerinde ayırım yapmaması	91	26,8	60,5
Herkese yardımcı olması	111	32,7	93,2
Diğer	16	4,7	97,9
Cevapsız	7	2,1	100,0
Toplam	339	100,0	

Birbiriyle bağlantılı ayrı sorulara verilen cevaplar arasındaki benzerlik testin geçerliğinin de isabetli olduğu gerçeğini göstermektedir. Tablo 14’de öğrencilere yöneltilen sorulardan Hz. Hatice’nin de Peygamberin vasıflarını sayarken öncelendiği “Kimseye yük olmak istememesi, herkesin yükünü almaya çalışması” özelliğini karşılayan herkese yardımcı olması özelliği %32,7, sosyal ilişkilerde ayırım yapmaması %26,8, alçakgönüllü olması özelliği de %18,3 ile

toplam %77,8'i bulması insanlar arası iletişimle direk alakalı olması ve bireyselliğin revaçta olduğu bir zaman diliminde üzerinde durulması gereken bir durumdur.

5- Toplumda huzuru bozan davranışların Peygamberin örneğiyle giderilebileceği ile ilgili öğrencilerin özalgıları

Dördüncü problem başlığında değindiğimiz rol-model tartışmalarının devamı niteliğinde İslam dünyasında zuhur eden bazı problemlerin Peygamberin örneğinden hareketle çözülebilirliği üzerinde yoğunlaşarak aşağıdaki çıktılara ulaşılmıştır.

Tablo 14: Toplum huzurunu en çok bozan davranış türü hangisidir?

Size göre toplum huzurunu en çok bozan davranış türü hangisidir?			
	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Hırsızlık	69	20,4	20,4
İnsanlara kaba davranma	95	28,0	48,4
Kimsenin hakkına razı olmayışı	65	19,2	67,6
Adam kayırma	78	23,0	90,6
Diğer	25	7,4	97,9
Cevapsız	7	2,1	100,0
Toplam	339	100,0	

Tablo 15'te görüldüğü gibi "Toplum huzurunu en çok bozan davranış türü hangisidir?" sorusuna verilen cevapta en yüksek oran %28 ile "insanlara kaba davranma" seçeneği gelmektedir. İnsanların bir şeylerinin çalınması onları en fazla üzmesi gereken durumlar olmasına gerekirken hırsızlık ancak %20,4 çıkmıştır. Görüldüğü gibi öğrenciler özelinde toplumun birincil sorunu insanlar arasındaki iletişimden kaynaklanan kabalıklar neticesinde oluşan gönül kırıklıklarıdır. Bu konuda Milli Eğitim Bakanlığınca örgün veya yaygın eğitim marifetiyle, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yapılan dini irşad ve vaaz marifetiyle güncel argümanlar daha aktif şekilde bu toplumsal hastalığın üzerine gidilmelidir.

Tablo 15:

Öğretmen olsaydınız derslerinizde Hz. Muhammed'in hangi özelliğini ön plana çıkarırdınız?

Öğretmen olsaydınız derslerinizde Hz. Muhammed'in hangi özelliğini ön plana çıkarırdınız?			
	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Temizliğe önem vermesini	66	19,5	19,5
Tembelliğe karşı olmasını	57	16,8	36,3
Sevgi temelli dünya görüşünü	170	50,1	86,4
Evlilik hayatındaki örneğini	9	2,7	89,1
Diğer	26	7,7	96,8
Cevapsız	11	3,2	100,0
Toplam	339	100,0	

Tablo 16’da öğrencilerden bir empati yapmaları istenmiş ve programdaki konular üniteler halinde verilmesine rağmen resmi programın dışında öğretmen olsaydınız derslerinizde “Hz. Muhammed’in hangi özelliğini ön plana çıkarırdınız?” sorusuna %50,1 gibi yüksek bir oranda “Peygamberin sevgi temelli bir dünya görüşünü öncelerdim” cevabının verilmesi dikkate değerdir. Bu tablodan çıkarılacak diğer bir sonuç ise öğrencilerin ancak %16,8’inin “Hz. Muhammed’in tembelliğe karşı olması” cevabını vermeleridir. Peygamberin hayatı boyunca en fazla üzerinde durduğu konulardan olan çalışkanlık konusunda öğrencilere eğitimciler tarafından yeterli yüklem yapılmadığı anlaşılmaktadır. Günümüzde teknoloji bağımlısı gençliğin en fazla uyarılması gereken konu dinin dolayısıyla Peygamberin çalışmayı teşvik eden yönünün yoğunlukla anlatılmasıdır.

6- Peygamber günümüzde yaşasaydı toplumsal bunalımların aşılmasında başat rol oynayabileceği ile ilgili öğrencilerin özalgıları

Dini ve siyasi alanda karizmatik lider olarak toplumdaki sorunların çözüme kavuşturulmasında Peygamber bugün bu toplumda yaşamış olsaydı ne kadar etkili olurdu problemine cevap aramak için öğrencilerin verdikleri cevaplar değerlendirilmeye alınmıştır.

Tablo 16: Olaylar karşısında Hz. Muhammed olsaydı nasıl davranırdı?

Herhangi bir olay karşısında “Acaba Hz. Muhammed olsaydı nasıl davranırdı?” dediğiniz olur mu?	Frekans	Yüzde	Toplam Yüzde
Her zaman	53	15,6	15,6
Çoğunlukla	58	17,1	32,7
Bazen	114	33,6	66,4
Arada sırada	62	18,3	84,7
Hiçbir zaman	44	13,0	97,6
Cevapsız	8	2,4	100,0
Toplam	339	100,0	

Toplumsal huzurun sağlanması bağlamında Müslüman bireyin dinin tebliğcisi olarak Hz. Muhammed’in olaylar karşısında tutumu nasıl olurdu gibi yapıcı bir sorgulamada öğrencilerin sadece %13’ünün aklına böyle bir soru gelmediğini belirtmişlerdir. İlk dört cevapta direkt ya da dolaylı olarak olumlu cevap verenlerin oranı %84,6’dır. İyi ve örnek alınabilir bir peygamber topluma iyi anlatılabilirse şahısların Peygamber adına empati yapma eğilimleri daha da sıklaşacaktır. Türkiye’de yapılan bir araştırmada insanların sadece %17,2’sinin hayatlarında Peygamber inancı olmasa da mutlu sona erişilebileceği şeklindeki cevabı yukarıdaki cevaba uygunluk arz etmektedir. (Diyanet, 2014, 25)

Tablo 17: Hz. Muhammed'in hayatının öğrenilmesi toplum huzuru ve dünya barışına katkısı

	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum	
Hz. Muhammed'in hayatının öğrenilmesi toplum huzuru için önemlidir.	223	%65,8	85	%25,1	19	%5,6	2	%,6	2	%,6
Hz. Muhammed, bugün yaşasaydı dünyada huzur ve barış hâkim olurdu.	211	%62,2	73	%21,6	29	%8,6	12	%3,5	7	%2,1

Karizmatik bir lider, devlet adamı ve tebliğci olarak “Hz. Muhammed'in hayatının öğrenciler tarafından, öğrenilmesi toplum huzuru için önemli midir?” sorusuna öğrencilerin sadece %1,2'sinin kısmen ya da tamamen katılmaması sevindirici bir durumdur. Demek ki toplumun %98,8'inin Peygamber algısı ve ona yüklediği olumlu misyon oranı çok yüksektir. “Hz. Muhammed, bugün yaşasaydı dünyada huzur ve barış hâkim olur muydu?” diye sorulan soruya öğrencilerin sadece %5,6'sı olumsuz cevap vermesi ve kalan %94,6'sının Peygamber hayatta olsaydı bir türlü çözümler üreterek sevgi temelli bir medeniyeti kurar, zulmü bitirir manasını çıkarabileceğimiz cevaplar vermişlerdir.

Sonuç ve Değerlendirme

Kişinin anayasal çerçeve ile koruma altına alınmış dini öğrenme ve yaşama hakkı çocukluğundan ölümüne kadar elde ettiği ve Allah (cc)'ın da doğuştan insana bahsettiği din hürriyeti modern hukuk tarafından da kabul edilen evrensel bir kazanımdır. Bütün gelişmiş hukuklarda olduğu gibi T.C. Anayasasında da olaya müspet bakış açısı mevcuttur. Bu bağlamda 2012'den sonra ortaokul ve liselerde okutulmaya başlanılan seçmeli derslerle ilgili gelişme ve 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren ismi ve programı değiştirilen Peygamberimizin Hayatı Dersi öğrenci özalgılarıyla ilgili yaptığımız ve altı temel soruyla ölçmeye çalıştığımız verilerden elde edilen sonuç ve önerileri şöylece özetlememiz mümkündür.

Ders materyali/kitabı konusunda lise öğrencilerine yöneltilen sorudan alınan dönütlere göre öğrencilerin %47,9'u ders kitabını beğenmişlerdir. Aynı öğrencilerin %51'i ders kitabını yeterli bulmuşlar, %45,4'ü ise ünite dağılımlarını beğendiklerini beyan etmişlerdir. Henüz ortaokullarda okutulan peygamberimizin hayatı dersi kitabı basılmadığından anket sadece lise öğrencilerinden alınan cevaplardan oluşmaktadır. Kararsız ve hayır diyenlerin oranları toplandığında hemen öğrencilerin yarısından fazlası kitapla ilgili olumsuz görüş bildirmemiştir.

Genel bir memnuniyetsizlik olmamasına rağmen özellikle ortaokul kitaplarında görselliği zenginleştirilmiş eğitim-öğretim materyalleri hazırlanmalıdır.

Ders kitabının içeriği ile ilgili değerlendirmede örneklem olarak alınan öğrencilerin yaşları itibarıyla ergenlik dönemlerinde olmaları sebebiyle daha hareketli olan seçenekleri seçme olasılığı yüksek olması beklenirken verilen cevapların %59,9'u "Hz. Muhammed'in örnek kişiliği merkezli bir anlatım benimserdim" cevabı, Peygamberin örnekliğinin her şeye rağmen revaçta olduğu dolayısıyla eğitim politikaları geliştirilirken konu ile ilgili öğrencilerin hazır bulunuşluğun yüksek olduğu gerçeğinin değerlendirilmesi gerekir. Ders kitaplarının yazarlarıyla ilgili kimler tarafından yazılmış olabileceği sorusuna %45,4 oranında Diyanet İşleri Başkanlığında görev yapan uzmanlar olarak cevaplandırılmış ve ilintili cevapta aynı seviyeler çıkmıştır. Öğrencilerin kendi öğretmenleri veya akademisyenleri değil de Diyanet İşleri Başkanlığından birilerini önelemeleri değerlendirilmesi öğrenciler tarafından da bu kurumun kabul edildiğini göstermektedir.

Öğretmenlerin ders işleme şekilleri ile ilgili olarak öğrencilerin %57,5'inin öğretmenlerin öğrencilerle birlikte katılımcı bir ders cevabı vermişlerdir. Bu sonucu 2004 yılında uygulanmaya başlayan yapılandırmacı yaklaşım programlarının öğrenciler tarafından benimsenip kabul edildiği şeklinde değerlendirilebilir. Seçmeli derslerden bu dersi seçen öğrencilerin sadece %25,4'ü tarafından olumsuz bulunması önemlidir. Daha önce not ile değerlendirilmeyen sonra değerlendirilmeye alınan dersle ilgili merkezi sınavlarda soru sorulması isteklerinin %55,9 oranında olması yetkililerce değerlendirilmeye alınması ve dersi seçen öğrencilere pozitif katkı sağlaması ve fayda maliyet açısından bakılmasının uygun olacağı sonucuna varılabilir.

Peygamberimizin Hayatı Dersi ilk olarak hangi hedefe odaklanmalıdır?" sorusuna; savaşa odaklanmalı cevabı %8,0 olup %62,8 gibi yüksek oranda Hz. Muhammed'in örnek ahlakı cevabı verilmiştir. Diğer sorulara verilen cevaplarla beraber değerlendirildiğinde yine ahlak alanına ait bir cevap verilerek %60,5 oranında "O'nun çocuklarla olan diyalogu dolayısıyla onlara iyi davranması" maddesi ön plana çıkmaktadır. Bu sonuçtan bireyselleşmenin zirvede olduğu bir toplumda sevgi temelli bir dünya kurmanın yolu ebeveynlerin çocuklarıyla ilişkilerinde onlara iyi davranan ve gelişim sürecinde onları sevgiyle büyütmek olmalıdır. Toplumda revaçta olan ve mucizelerle dolu bir Muhammed algısının öğrenciler tarafından kabul edilmediği dolayısıyla bir beşer peygamber olarak onun insani özelliklerinin birincil seviyede algılandığı görülmektedir. Hz. Muhammed'in örnek alınabilirliği sorusuna öğrencilerin sadece %5,3'ünün "hayır" cevap vermesi olumlu durumdur. Toplumdaki peygamber algısına baktığımızda ya mucizelerle dolu, örnek alınması nerdeyse mümkün olmayan bir elçi, yâ da sadece Allah'ın mesajlarını ileten bir postacı algısı dolayısıyla revaçta olan deizm hastalığının korkulacak kadar olmadığı gerçeğinin de vermektedir. "Hz. Muhammed'in hayatında sizi en çok

etkileyen unsur nedir?” sorusuna öğrencilerin verdiği cevaba göre Mekke’de yaşanan iki olayın kabul edilebilirliği cevabı %67,9 oranında verilmektedir. Soruya verilen cevap değişik şekillerde yorumlanabileceği gibi Peygamberin Mekke döneminde yaşadığı iki olay - ki birisi somut birisi soyut olmak üzere - öğrencilerin Mekke dönemi ile ilgili ilgilerinin daha yoğun olduğu görülmektedir. Duygusal öğrencilerin Mekke dönemi ile ilgili ilgilerinin daha yoğun olduğu dolayısıyla daha duygusal yönü ağır basan Mekke dönemi ile ilgili hadiseler üzerinde alınacak derslerle birlikte iyice işlenmelidir.

“Hz. Muhammed’in hangi özelliği üzerinde durulmalıdır?” sorusuna verilen cevapta “şiddet uygulamaması, insanlar arasında ayırım yapmaması” ve “sürekli güler yüzlü olması” şıklarına verilen toplam oran %82,9’dur. Cevaplar gösteriyor ki bir toplum lideri ve Peygamber olarak dimağlarda iz bırakan seçenek ayırım yapmadan herkesi dinlemesi özelliğidir. Ötekileştirmenin revaçta olduğu bir ortamda toplum katmanlarını oluşturan herkese eşit mesafede davranılması gerektiği gerçeği öğrenciler tarafından hatırlatılmıştır. İkinci en yüksek oranda öğrenciler Müslüman kardeşine tebessümün sadaka değerinde bir davranış olduğu gerçeğini yakalamışlardır. Öğrenciler gergin yüz hattıyla bezenmiş bir toplumun beğenilmediğini ortaya koymaktadır. Kadına şiddet başta olmak üzere toplumun gerçeklerinden birisi olan şiddete mesafeli yaklaşım öğrencilerin öncelikleri şıklardandır. Buradan hareketle ilkokuldan başlayarak Peygamberin hayatında bir kere bile fiziki şiddete teşebbüs etmediği gerçeği öğrencilere iyi anlatılmalıdır. Birbiriyle bağlantılı ayrı sorulara verilen cevaplar arasındaki benzerlik testin geçerliğinin de isabetli olduğu gerçeğini bildirmektedir. Sosyal ilişkilerde ayırım yapmaması alçak gönüllü olması ve Hz. Hatice’nin de Peygamberin vasıflarını sayarken öncelikli “Kimseye yük olmak istememesi, herkesin yükünü almaya çalışması” özelliğini karşılayan herkese yardımcı olması özelliği %32,7 ile en yüksek orana sahip ve toplumun da örneğine en fazla ihtiyaç duyduğu alanlardandır.

Toplum huzurunu bozan davranış ölçeğinde ise %28 ile insanlara kaba davranma seçeneği ön plana çıkmaktadır. İnsanlar bir şeylerinin çalınması en fazla üzüleceği durumlar olmasına rağmen ikinci ve üçüncü sıradaki oranlar adam kayırma ve kimsenin hakkına razı olmaması olarak değerlendirilmiş, hırsızlık konusu daha alt sıralara düşmüştür. Görüldüğü gibi öğrenciler özelinde toplumun birincil sorunu insanlar arasındaki iletişimden kaynaklanan gönül kırgınlıklarıdır. Toplumun dini ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda en popüler olan Diyanet/ Müftülüklerin dini irşad ve vaazlarında bu konuya yoğunlaşmaları gerekmektedir. Öğrencilerden bir empati yapmaları istenmiş ve programdaki konular olmasına rağmen öğretmen olsaydınız derslerinizde “Hz. Muhammed’in hangi özelliğini ön plana çıkarırdınız?” sorusuna %50,1 gibi yüksek bir oranda “sevgi temelli bir dünya görüşünü öncelercdim” cevabı dikkate değerdir. Öğrencilerin ancak %16,8’inin Hz. Muhammed’in tembelliğe karşı olması dolayısıyla çalışma

hususunda yeterli yükleme yapılmadığı gerçeğidir. Zira teknoloji bağımlısı gençliğin en fazla aydınlatılması gereken konu dinin dolayısıyla Peygamberin çalışmayı teşvik eden yönünün gereği kadar anlatılamaması gibi durmaktadır. Toplumsal huzurun sağlanması bağlamında bir Müslüman ve dinin tebliğcisi bir insan olan Hz. Muhammed'in olaylar karşısında tutumu nasıl olurdu?" gibi yapıcı bir sorgulamada öğrencilerin sadece %13'ü aklına böyle bir şey gelmediğini belirtmişlerdir. İlk dört şıkta direk ya da dolaylı olarak olumlu cevap verenlerin oranı %84,6'dır. Bu cevap toplumun geleceğini oluşturacak olan gençlerin hareketlerinin olumluya matuf yönlendirilmesinde önemli rol oynayacaktır. İyi ve örnek alınabilir bir peygamber topluma iyi anlatılabilirse şahısların Peygamber adına empati yapmaları olumlu bir sonuçtur.

Karizmatik bir lider, devlet adamı ve tebliğci olarak Hz. Muhammed'in hayatının öğrenciler tarafından dolayısıyla toplum katmanları tarafından öğrenilmesi toplum huzuru için önemli midir?" sorusuna öğrencilerin sadece %1,2'sinin kısmen ya da tamamen katılmaması olumlu bir değerlendirmedir. Demek ki toplumun %98,8'inin olumlu Peygamber algısı ve ona yüklediği misyon oranı dikkate değerdir. "Hz. Muhammed, bugün yaşasaydı dünyada huzur ve barış hâkim olur muydu?" diye sorulan soruya öğrencilerin sadece %5,6'sı olumsuz cevap vermiş ve diğer %94,6'sı Peygamberin hayatta olsaydı bir türlü çözümler üretilerek sevgi temelli bir medeniyeti kurar ve gözyaşı ve zulüm olmazdı manası çıkarabileceğimiz cevaplar vermişlerdir.

Çalışmamızda tespit etmeye çalıştığımız pozitif Peygamber algısı gündelik ideolojik/fikri çekişmelere kurban etmeyerek ben neslinin en belirgin özelliklerinden olan kendine aşırı güven ve hazcılık hastalığından gençlerin kurtulmasında fayda sağlayacak en temel dinamiklerdendir. Gelişim çağındaki öğrencilerimize Hz. Muhammed iyi bir rol-model olarak sunulabilirse en fazla muzdarip olduğumuz madde bağımlılığı, şiddet, gasp ve taciz suçlarının önlenmesinde koruyucu bir rol oynayacaktır.

Kaynakça

- Ayhan, H.(1999). Türkiye'de Din Eğitimi. İstanbul: M.Ü İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Ayhan, H.(2000). İmam Hatip Lisesi, İstanbul: *DİA* c. XXII, ss. 191-192,TDV Yayınları,
- Baş, T. (2013). Anket Nasıl Hazırlanır? Nasıl Uygulanır? Nasıl Değerlendirilir? Seçkin Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorumu, Ankara: Pegem Akademi.
- Diyanet İşleri Başkanlığı, (2014). Türkiye'de Dini Hayat Araştırması. Ankara:
- Ensar Vakfı. (2012). 4+4+4 Eğitim Sistemi Yeni Anayasada Dini Kurumlar ve Din Öğretimi İsteğe Bağlı Din Eğitimi. İstanbul: Ensar Yayınları.
- Er, Hamit, (2003) Daru'l-Hilafe Medreseleri, İstanbul: Rağbet Yayınları.
- Gündoğdu, Y. B. *Seçmeli Din Dersleri Niçin tercih Edilmiyor? (Ordu İli Örneği)*. Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 2017/2, c. 16, sayı: 32, ss. 557-582
- Gündoğdu, Y. B. (2015). *Seçmeli Din Derslerini Tercih eden Öğrencilerin Tercihlerini etkileyen Faktörler*, Ordu Örneği, Din Bilimleri Araştırma Dergisi, c. 15, s.2, ss, 121-155.
- İslamoğlu, M. (2000). Üç Muhammed. İstanbul: Denge Yayınları.

- Katipoğlu, H. (2015). Liselerde (9. Ve 10. Sınıf) Seçmeli Olarak Okutulan Hz. Muhammed'in Hayatı Dersinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri açısından Değerlendirilmesi (Samsun Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Samsun.
- Meydan, H.(2013). *Din Ahlak ve Değerler Alanı Seçmeli Derslerin Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*, Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı: 40 Erzurum.
- Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Peygamberimizin Hayatı Dersi Öğretim Programı. (2018). Ankara: Talim Terbiye Kurulu,
- Ortaöğretim Peygamberimizin Hayatı Dersi Öğretim Programı. (2018). Ankara: Talim Terbiye Kurulu.
- Öcal, M. (2015). Osmanlıdan Günümüze Türkiye'de Din Eğitimi. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Sarıkaya, A.(2016). *Ortaöğretim Ders Kitaplarında Siyer Anlatım Sorunları, 9. Sınıf Tarih Ders Kitaplarında*, Hadis ve Siyer Araştırmaları, c.II, s.II, 2016, ss, 107-118.
- SEKAM, (2013) Türkiye'de Gençlik; Gençliğin özellikleri, Sorunları, Kimlikleri ve Beklentileri, İstanbul: Sekam Yayınları.
- Songur, F. (2014). Siyer Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, (Isparta Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta.
- Sözen, H.(2014). Çocuğun Din Eğitimine Hz. Muhammed'in Hayatı Bağlamında Kuramsal Bir Yaklaşım. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Yorulmaz, B.(2004). *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Seçmeli Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'in Hayatı ve Temel Dini Bilgiler Derslerine İlişkin Özalgıları*. Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi. II, s. 41. 2004. ss,301-324.

Web Sitesi

- 1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.2709&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearchi> Erişim: 06.06.2018.
- MEB Din Eğitimi Genel Müdürlüğü Kararları, <https://dogm.meb.gov.tr/www/kararlar/icerik/12>, Erişim: 06.06.2018.
- TÜİK Haber Bülteni, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=3894>, Erişim: 06.06.2018.
- TÜİK Haber Bülteni <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24643>, Erişim: 06.06.2018.